

PRI^E SOLOMUNOVE

GLAVA 1

Pri-e Solomuna sina Davidovog, cara Izrailjevog,

1:2 Da se poznaje mudrost i nastava, da se razumeju re-i razumne,

1:3 Da se prima nastava u razumu, u pravdi, u sudu i u svemu {ta je pravo,

1:4 Da se daje ludima razboritost, mladi}ima znanje i pomnjivost.

1:5 Mudar }e slu{ati i vi{e }e znati, i razuman }e ste}i mudrost,

1:6 Da razume pri-e i zna-enje, re-i mudrih ljudi i zagonetke njihove.

1:7 Po-etak je mudrosti strah Gospodnji; ludi preziru mudrost i nastavu.

1:8 Slu{aj, sine, nastavu oca svog, i ne ostavljaj nauke matere svoje.

1:9 Jer }e biti venac od milina oko glave tvoje, i grivna na grlu tvom.

1:10 Sine moj, ako bi te mamili gre{nici, ne pristaj;

1:11 Ako bi rekli: Hodi s nama da vrebamo krv, da zasedamo pravome niza{ta;

1:12 Pro`dre}emo ih kao grob `ive, i svekolike kao one koji silaze u jamu;

1:13 Svakojakog blaga dobi}emo, napuni}emo ku}e svoje plena;

1:14 Baca}e{ `reb svoj s nama; jedan }e nam tobolac biti svima;

1:15 Sine moj, ne idi na put s njima, ~uvaj nogu svoju od staze njihove.

1:16 Jer nogama svojim tr-e na zlo i hite da prolivaju krv.

1:17 Jer se uzalud razapinje mre`a na o-i svakoj ptici;

1:18 A oni vrebaju svoju krv i zasedaju svojoj du{i.

1:19 Takvi su putevi svih lakomih na dobitak, koji uzima du{u svojim gospodarima.

1:20 Premudrost vi-e na polju, na ulicama pu{ta glas svoj;

1:21 U najve}oj vrevi vi-e, na vratima, u gradu govori svoje besede;

1:22 Ludi, dokle }ete ljubiti ludost? I podsmeva~ima dokle }e biti mio podsme{h? I bezumni, dokle }e mrzeti na znanje?

1:23 Obratite se na karanje moje; evo, izasu}u vam duh svoj, kaza}u vam re-i svoje.

1:24 [to zvah, ali ne htete, pru`ah ruku svoju, ali niko ne mari,

1:25 Nego odbaciste svaki savet moj, i karanja mog ne htete primiti;

1:26 Zato }u se i ja sme{jati va{oj nevolji, ruga}u se kad do|e ~ega se bojite;

1:27 Kad kao pusto{ do|e ~ega se bojite, i pogiba{o va{a kao oluja kad do|e, kad navali na vas nevolja i muka.

1:28 Tada }e me zvati, ali se ne}u odazvati; rano }e tra`iti, ali me ne}e na}i.

1:29 Jer mrzi{e na znanje, i straha Gospodnjeg ne izabra{e;

1:30 Ne prista{e na moj savet, i prezira{e sva karanja moja.

1:31 Zato }e jesti plod od puteva svojih, i nasiti}e se saveta svojih.

1:32 Jer }e lude ubiti mir njihov, i bezumne }e pogubiti sre}a njihova.

1:33 Ali, ko me slu{a boravi}e bezbri`no, i bi}e na miru ne boje}i se zla.

GLAVA 2

Sine moj, ako primi{ re~i moje, i zapovesti mo- je sahrani{ kod sebe,

2:2 Da pazi uho tvoje na mudrost, i prigne{ srce svoje k razumu,

2:3 Ako prizove{ mudrost, i k razumu podigne{ glas svoj,

2:4 Ako ga ustra`i{ kao srebro, i kao sakriveno blago ako dobro ustra`i{;

2:5 Tada }e{ razumeti strah Gospodnji, i pozna- nje Bo`ije na}i }e{.

2:6 Jer Gospod daje mudrost, iz Njegovih usta dolazi znanje i razum.

2:7 ^uva pravima {ta doista jeste, {tit je onima koji hode u bezazlenosti,

2:8 Da bi se dr`ali staza pravih, a On ~uva put svetaca svojih.

2:9 Tada }e{ razumeti pravdu i sud i {ta je pra- vo, i svaki dobri put.

2:10 Kad do|e mudrost u srce tvoje, i znanje omili du{i tvojoj,

2:11 Pomnljivost }e paziti na te, razum }e te ~u- vati,

2:12 Izbavljaju}i te od zla puta, od ljudi koji go- vore opake stvari,

2:13 Koji ostavljaju prave pute da idu putevima mra~nim,

2:14 Koji se raduju zlo ~ine}i, i igraju u zlim opa~inama;

2:15 Kojih su putevi krivi, i sami su opaki na stazama svojim;

2:16 Izbavljaju}i te od `ene tu|e, od tu|inke, koja laska svojim re~ima,

2:17 Koja ostavlja vo|u mladosti svoje, i zabo- ravlja zavet Boga svog.

2:18 Jer k smrti vodi dom njen, i k mrtvima sta- ze njene.

2:19 Ko god u|e k njoj ne vra}a se, niti izlazi na put `ivotni.

2:20 Zato hodi putem dobrih, i dr`i se staza pra- vedni~kih.

2:21 Jer }e pravednici nastavati na zemlji, i be- zazleni }e ostati na njoj.

2:22 A bezbo`ni }e se istrebiti sa zemlje, i beza- konici }e se i{~upati iz nje.

GLAVA 3

Sine moj, ne zaboravljaj nauke moje, i zapove- sti moje neka hrane srce tvoje.

3:2 Jer }e ti doneti dug `ivot, dobre godine i mir.

3:3 Milost i istina neka te ne ostavlja; prive`i ih sebi na grlo, upi{i ih na plo~i srca svog.

3:4 Te }e{ na}i milost i dobru misao pred Bo- gom i pred ljudima.

3:5 Uzday se u Gospoda svim srcem svojim, a na svoj razum ne oslanjaj se.

3:6 Na svim putevima svojim imaj Ga na umu, i On }e upravljati staze tvoje.

3:7 Ne misli sam o sebi da si mudar; boj se Go- spoda i uklanjaj se oda zla.

3:8 To }e biti zdravlje pupku tvom i zalivanje kostima tvojim.

3:9 Po{tuj Gospoda imanjem svojim i prvinama od svega dohotka svog;

3:10 I bi}e pune `itnice tvoje obilja, i presipa}e se vino iz kaca tvojih.

3:11 Sine moj, ne odbacuj nastave Gospodnje, i nemoj da ti dosadi karanje Njegovo.

3:12 Jer koga ljubi Gospod onog kara, i kao otac sina koji mu je mio.

3:13 Blago ~oveku koji na|e mudrost, i ~oveku koji dobije razum.

3:14 Jer je bolje njom trgovati nego trgovati sre- brom, i dobitak na njoj bolji je od zlata.

3:15 Skuplja je od dragog kamenja, i {ta je god najmilijih stvari tvojih ne mogu se izjedna~iti s njom.

3:16 Dug `ivot u desnici joj je, a u levici bogat- stvo i slava.

3:17 Putevi su njeni mili putevi i sve staze njene mirne.

3:18 Drvo je `ivotno onima koji se hvataju za nju, i ko je god dr`i sre}an je.

3:19 Gospod je mudro{u osnovao zemlju, utvrdio nebesa razumom.

3:20 Njegovom mudro{u razvali{e se bezdane i oblaci kaplju rosom.

3:21 Sine moj, da ti to ne odlazi iz o~iju; ~uvaj pravu mudrost i razboritost;

3:22 I bi}e `ivot du{i tvojoj i nakit grlu tvom.

3:23 Tada }e{ i}i bez brige putem svojim, i noga tvoja ne}e se spota}i.

3:24 Kad le`e{, ne}e{ se pla{iti, i kad po~iva{, sladak }e ti biti san.

3:25 Ne}e{ se pla{iti od nagle strahote ni od pogibli bezbo`ni-ke kad do|e.

3:26 Jer }e ti Gospod biti uzdanica i ~uva}e ti nogu da se ne uhvati.

3:27 Ne odreci dobra onima kojima treba, kad mo`e{ u~initi.

3:28 Ne govori bli`njemu svom: Idi, i do|i drugi put, i sutra }u ti dati, kad ima{.

3:29 Ne kuj zlo bli`njemu svom koji `ivi s tobom bez brige.

3:30 Ne sva|aj se ni s kim bez uzroka, ako ti nije u~inio zlo.

3:31 Nemoj zavideti nasilniku, ni izabrati koji put njegov.

3:32 Jer je mrzak Gospodu zlikovac, a u pravednih je tajna njegova.

3:33 Prokletstvo je Gospodnje u ku}i bezbo`nikovoj, a stan pravedni~ki blagosilja.

3:34 Jer podsmeva~ima On se podsmeva, a krotkima daje milost.

3:35 Mudri }e naslediti slavu, a bezumnike }e odneti sramota.

GLAVA 4

Slu{ajte, deco, nastavu o~evu, i pazite da biste poznali mudrost.

4:2 Jer vam dobru nauku dajem, ne ostavljajte zakon moj.

4:3 Kad bijah sin u oca svog mlad, i jedinac u matere svoje,

4:4 On me u~a{e i govora{e mi: Neka primi srce tvoje re~i moje, dr`i zapovesti moje i bi}e{ `iv.

4:5 Pribavi mudrost, pribavi razum; ne zaboravljaj i ne odstupaj od re~i usta mojih.

4:6 Nemoj je ostaviti, i ~uva}e te, ljubi je, i hrani}e te.

4:7 Mudrost je glavno; pribavi mudrost, i za sve imanje svoje pribavi razum.

4:8 Podi`i je i ona }e te uzvisiti, proslavi}e te kad je zagri{.

4:9 Metnu}e ti na glavu venac od milina, krasnu krunu da}e ti.

4:10 Slu{aj, sine moj, i primi re~i moje, i umno`i}e ti se godine `ivotu.

4:11 U~im te putu mudrosti, vodim te stazama pravim.

4:12 Kad ushodi{, ne}e se stezati koraci tvoji, i ako potr~i{ ne}e{ se spotaknuti.

4:13 Dr`i se nastave i ne pu{taj, ~uvaj je, jer ti je `ivot.

4:14 Ne idi na stazu bezbo`ni-ku i putem nevaljalih ljudi ne stupaj.

4:15 Ostavi ga, ne hodi po njemu, ukloni se od njega i mini ga.

4:16 Jer ne spavaju ako ne u~ine zla, i ne dolazi im san ako koga ne obore.

4:17 Jer jedu hleb bezbo`nosti i piju vino nasilja.

4:18 A put je pravedni~ki kao svetlo videlo, koje sve ve}ma svetli dok ne bude pravi dan.

4:19 A put je bezbo`ni~ki kao mrak, ne znaju na {ta }e se spotaknuti.

4:20 Sine moj, slu{aj re~i moje, prigni uho svoje besedi mojoj.

4:21 Da ti ne odlaze iz o~iju; ~uvaj ih usred srca svog.

4:22 Jer su `ivot onima koji ih nalaze i zdravlje svemu telu njihovom.

4:23 Svrh svega {to se ~uva ~uvaj srce svoje, jer iz njega izlazi `ivot.

4:24 Ukloni od usta svojih opa~inu i od usana svojih nevaljalstvo udalji.

4:25 O~i tvoje neka gledaju upravo i ve|e tvoje neka se upravljaju pravo pred tobom.

4:26 Meri stazu nogama svojim, i svi putevi tvoji neka su poravnjeni.

4:27 Ne svr}i ni nadesno ni nalevo, odvra}aj nogu svoju oda zla.

GLAVA 5

Sine moj, slu{aj mudrost moju, k razumu mom prigni uho svoje,

5:2 Da se dr`i{ razboritosti, i usne tvoje da hrane znanje.

5:3 Jer s usana tu|e `ene kaplje med, i grlo joj je mek{e od ulja;

5:4 Ali joj je posledak gorak kao pelen, o{tar kao ma~ s obe strane o{tar.

5:5 Noge joj silaze k smrti, do pakla dopiru koraci njeni.

5:6 Da ne bi merio put `ivotni, savijaju se staze njene da ne zna{.

5:7 Zato, deco, poslu{ajte mene, i ne odstupajte od re~i usta mojih.

5:8 Neka je daleko od nje put tvoj, i ne pribli`uj se k vratima ku}e njene,

5:9 Da ne bi dao drugima slave svoje i godina svojih nemilostivome,

5:10 Da se ne bi tu|inci nasitili tvog blaga i trud tvoj da ne bi bio u tu|oj ku}i,

5:11 I da ne rida{ na posletku, kad se stro{i meso tvoje i telo tvoje,

5:12 I ka`e{: Kako mrzih na nastavu, i kako srce moje prezira karanje!

5:13 I ne poslu{ah glas u~itelja svojih, i ne prignuh uha svog k onima koji me u~ahu!

5:14 Umalo ne zapadoh u svako zlo usred zbora i skup{tine.

5:15 Pij vodu iz svog studenca i {to te~e iz tvog izvora.

5:16 Neka se razlivaju tvoji izvori na polje, i potoci po ulicama.

5:17 Imaj ih sam za se, a ne tu|in s tobom.

5:18 Blagosloven da je izvor tvoj, i veseli se `enom mladosti svoje;

5:19 Neka ti je kao ko{uta mila i kao srna ljupka; dojke njene neka te opijaju u svako doba, u ljubavi njenoj posr}i jednako.

5:20 A za{to bi, sine, posrtao za tu|inkom i golio nedra tu|oj,

5:21 Kad su pred o~ima Gospodu putevi sva~iji, i meri sve staze njegove?

5:22 Bezbo`nika }e uhvatiti njegova bezakonja, i u u`a greha svojih zaple}e se;

5:23 Umre}e bez nastave, i od mno{tva ludosti svoje luta}e.

GLAVA 6

Sine moj, kad se podjem~i{ za prijatelja svog, i da{ ruku svoju tu|incu,

6:2 Vezao si se re~ima usta svojih, uhvatio si se re~ima usta svojih.

6:3 Zato u~ini tako, sine moj, i oprost se, jer si dopao u ruke bli`njemu svom; idi, pripadni, i navali na bli`njeg svog.

6:4 Ne daj sna o~ima svojim, ni ve|ama svojim drema.

6:5 Otni se kao srna iz ruke lovcu, i kao ptica iz ruke pti~aru.

6:6 Idi k mravu, lenjiv~e, gledaj puteve njegove, i omudraj.

6:7 Nema vo|u ni upravitelja ni gospodara;

6:8 I opet pripravlja leti sebi hranu, zbira uz `etvu pi}u svoju.

6:9 Dokle }e{, lenjiv~e, le`ati? Kad }e{ ustati od sna svog?

6:10 Dok malo prospava{, dok malo prodremlje{, dok malo sklopi{ ruke da prilagne{,

6:11 U tom }e do}i siroma{tvo tvoje kao putnik i oskudica tvoja kao oru`an ~ovek.

6:12 ^ovek nevaljao i nitkov hodi sa zlim ustima;

6:13 Namiguje o~ima, govori nogama, pokazuje prstima;

6:14 Svaka mu je opa~ina u srcu, kuje zlo svagda, zame}e sva|u.

6:15 Zato }e ujedanput do}i pogibao njegova, ~asom }e se satrti i ne}e biti leka.

6:16 Na ovo {estoro mrzi Gospod, i sedmo je gad du{i njegovoj:

6:17 O~i ponosite, jezik la`ljiv i ruke koje proljavu krv pravu,

6:18 Srce koje kuje zle misli, noge koje brzo tr~e na zlo,

6:19 La`an svedok koji govori la`, i ko zame}e sva|u me|u bra}om.

6:20 ^uvaj, sine moj, zapovest oca svog, i ne ostavljaj nauke matere svoje.

6:21 Prive`i ih sebi na srce zasvagda, i sve`i ih sebi oko grla.

6:22 Kuda god po|e{, vodi}e te; kad zaspi{, ~uva}e te; kad se probudi{, razgovara}e te;

6:23 Jer je zapovest `i`ak, i nauka je videlo, i put je `ivotni karanje koje pou~ava;

6:24 Da te ~uvaju od zle `ene, od jezika kojim laska `ena tu|a.

6:25 Ne za`eli u srcu svom lepote njene, i nemoj da te uhvati ve|ama svojim.

6:26 Jer sa `ene kurve spada ~ovek na komad hleba, i `ena pusta lovi dragocenu du{u.

6:27 Ho}e li ko uzeti ognja u nedra, a haljine da mu se ne upale?

6:28 Ho}e li ko hoditi po `ivom ugljevlju, a nogu da ne o`e`e?

6:29 Tako biva onome koji ide k`eni bli`njeg svog; ne}e biti bez krivice ko je se god dotakne.

6:30 Ne sramote lupe`a koji ukrade da nasiti du{u svoju, budu}i gladan;

6:31 Nego kad ga uhvate plati samosedmo, da sve imanje doma svog.

6:32 Ali ko u~ini preljubu sa `enom, bezuman je, du{u svoju gubi ko tako ~ini;

6:33 Muke i ruga dopada, i sramota se njegova ne mo`e izbrisati.

6:34 Jer je ljubavna sumnja `estoka u mu`a i ne {tedi na dan osvete;

6:35 Ne mari ni za kakav otkup, i ne prima ako }e{ i mnogo darova davati.

GLAVA 7

Sine, ~uvaj re~i moje, i zapovesti moje sahrani kod sebe.

7:2 ^uvaj zapovesti moje i bi}e{ `iv, i nauku koju kao zenicu o~iju svojih.

7:3 Prive`i ih sebi na prste, napi{i ih na plo~i srca svog.

7:4 Reci mudrosti: Sestra si mi; i prijateljicom zovi razboritost,

7:5 Da bi te ~uvala od `ene tu|e, od tu|inke, koja laska re~ima.

7:6 Jer s prozora doma svog kroz re{etku gledah,

7:7 I videh me|u ludima, opazih me|u decom bezumnog mladi}a,

7:8 Koji i|a{e ulicom pokraj ugla njenog, i kora~a{e putem ka ku}i njoj,

7:9 U sumrak, uve~e, kad se uno}a i smr~e;

7:10 A gle, srete ga `ena u odelu kurvinskom i lukavog srca,

7:11 Plaha i pusta, kojoj noge ne mogu stajati kod ku}e,

7:12 Sad na polju, sad na ulici, kod svakog ugla vreba{e.

7:13 I uhvati ga, i poljubi ga, i bezobrazno re~e mu:

7:14 Imam `rtve zahvalne, danas izvr{i}ih zavete svoje;

7:15 Zato ti izi|oh na susret da te tra`im, i na|oh te.

7:16 Nastrla sam odar svoj pokriva~em vezenim i prostirkama misirskim.

7:17 Okadila sam postelju svoju smirnom, alojom i cimetom.

7:18 Hajde da se opijamo ljubavlju do zore, da se veselimo milovanjem.

7:19 Jer mi mu` nije kod ku}e, oti{ao je na put daleki,

7:20 Uzeo je sa sobom tobolac nov-ani, vrati}e se ku}i u odre|eni dan.

7:21 Navrati ga mnogim re~ima, glatkim usnama odvu~e ga.

7:22 Otide za njom odmah kao {to vo ide na klanje i kao bezumnik u puto da bude karan,

7:23 Dokle mu strela ne probije jetru, kao {to ptica leti u zamku ne znaju}i da joj je o`ivot.

7:24 Zato dakle, deco, poslu{ajte me, i pazite na re~i usta mojih.

7:25 Nemoj da zastranjuje srce tvoje ne puteve njene, nemoj lutati po stazama njenim.

7:26 Jer je mnoge ranila i oborila, i mnogo je onih koje je sve pobila.

7:27 Ku}a je njena put pakleni koji vodi u kleti smrtno.

GLAVA 8

Ne vi~e li mudrost? I razum ne pu{ta li glas svoj?

8:2 Navrh visina, na putu, na rasputicama stoji,

8:3 Kod vrata, na ulasku u grad, gde se otvaraju vrata, vi~e:

8:4 Vas vi~em, o ljudi, i glas svoj obra}am k sinovima ljudskim.

8:5 Nau~ite se ludi mudrosti, i bezumni orazumite se.

8:6 Slu{ajte, jer }u govoriti velike stvari, i usne moje otvaraju}i se kaziva}e {ta je pravo.

8:7 Jer usta moja govore istinu, i mrska je usnama mojim bezbo`nost.

8:8 Prave su sve re~i usta mojih, ni{ta nema u njima krivo ni izopa~eno.

8:9 Sve su obi~ne razumnom i prave su onima koji nalaze znanje.

8:10 Primate nastavu moju, a ne srebro, i znanje radije nego najbolje zlato.

8:11 Jer je bolja mudrost od dragog kamenja, i {ta je god najmilijih stvari ne mogu se izjedna~iti s njom.

8:12 Ja mudrost boravim s razborito}u, i razumno znanje nalazim.

8:13 Strah je Gospodnji mr`nja na zlo; ja mrzim na ponositost i na oholost i na zli put i na usta opakka.

8:14 Moj je savet i {ta god jeste; ja sam razum i moja je sila.

8:15 Mnom carevi caruju, i vladaoci postavljaju pravdu.

8:16 Mnom vladaju knezovi i poglavari i sve sudije zemaljske.

8:17 Ja ljubim one koji mene ljube, i koji me dobro tra`e nalaze me.

8:18 U mene je bogatstvo i slava, postojano dobro i pravda.

8:19 Plod je moj bolji od zlata i od najboljeg zlata, i dobitak je moj bolji i od najboljeg srebra.

8:20 Putem pravednim hodim, posred staza pravice,

8:21 Da onima koji me ljube dam ono {to jeste, i riznice njihove da napunim.

8:22 Gospod me je imao u po~etku puta svog, pre dela svojih, pre svakog vremena.

8:23 Pre vekova postavljena sam, pre po~etka, pre postanja zemlje.

8:24 Kad jo{ ne be}e bezdana, rodila sam se, kad jo{ ne be}e izvora obilatih vodom.

8:25 Pre nego se gore osnova}e, pre humova ja sam se rodila;

8:26 Jo{ ne be}e na~inio zemlje ni polja ni po~etka prahu vasiljenskom;

8:27 Kad je ure|ivao nebesa, onde bijah; kad je razmeravao krug nad bezdanom.

8:28 Kad je utvr|ivao oblake gore i krepio izvore bezdanu;

8:29 Kad je postavljao moru me|u i vodama da ne prestupaju zapovesti Njegove, kad je postavljao temelje zemlji;

8:30 Tada bijah kod Njega hranjenica, bijah Mu milina svaki dan, i veseljah se pred Njim svagda;

8:31 Veseljah se na vasiljeni Njegovoj, i milina mi je sa sinovima ljudskim.

8:32 Tako, dakle, sinovi, poslu{ajte me, jer blago onima koji se dr`e puteva mojih.

8:33 Slu{ajte nastavu, i budite mudri, i nemojte je odbaciti.

8:34 Blago ~oveku koji me slu{a stra`e}i na vratima mojim svaki dan i ~uvaju}i pragove vrata mojih.

8:35 Jer ko mene nalazi, nalazi `ivot i dobija ljubav od Gospoda.

8:36 A ko o mene gre{i, ~ini krivo du{i svojoj; svi koji mrze na me, ljube smrt.

GLAVA 9

Premudrost sazida sebi ku}u, i otesa sedam stupova;

9:2 Pokla stoku svoju, rastvori vino svoje, i postavi sto svoj.

9:3 Posla devojke svoje, te zove svrh visina gradskih:

9:4 Ko je lud, neka se uvrati ovamo. I bezumni ma veli:

9:5 Hodite, jedite hleba mog, i pijte vina koje sam rastvorila.

9:6 Ostavite ludost i bi}ete `ivi, i idite putem razuma.

9:7 Ko u~i podsmeva~a, prima sramotu; i ko kori bezbo`nika, prima rug.

9:8 Ne karaj podsmeva~a da ne omrzne na te; karaj mudra, i ljubi}e te.

9:9 Ka`i mudrome, i bi}e jo{ mudriji; pou~i pravednog, i zna}e vi{e.

9:10 Po~etak je mudrosti strah Gospodnji, i znanje je svetih stvari razum.

9:11 Jer }e se mno`iti dani tvoji i doda}e ti se godine `ivotu.

9:12 Ako bude{ mudar, sebi }e{ biti mudar; ako li bude{ podsmeva~, sam }e{ tegliti.

9:13 @ena bezumna plaha je, luda i ni{ta ne zna;

9:14 I sedi na vratima od ku}e svoje na stolici, na visinama gradskim,

9:15 Te vi-e one koji prolaze, koji idu pravo svojim putem:

9:16 Ko je lud? Neka se uvrati ovamo. I bezumnom govori:

9:17 Voda je kradena slatka, i hleb je sakriven ugodan.

9:18 A on ne zna da su onde mrtvaci i u dubokom grobu da su zvanice njene.

GLAVA 10

Mudar je sin radost ocu svom, a lud je sin `alost materi svojoj.

10:2 Ne poma`e nepravedno blago, nego pravda izbavlja od smrti.

10:3 Ne da Gospod da gladije du{a pravednikova, a imanje bezbo`ni~ko razme}e.

10:4 Nemarna ruka osiroma{ava, a vredna ruka oboga}ava.

10:5 Ko zbira u leto, sin je razuman; ko spava o`etvi, sin je sramotan.

10:6 Blagoslovi su nad glavom pravedniku, a usta bezbo`ni-ka pokriva nasilje.

10:7 Spomen pravednikov ostaje blagosloven, a ime bezbo`ni-ko trune.

10:8 Ko je mudra srca, prima zapovesti; a ko je ludih usana, pa}e.

10:9 Ko hodi bezazleno, hodi pouzdano; a ko je opak na putevima svojim, pozna}e se.

10:10 Ko namiguje okom, daje muku; i ko je ludih usana, pa}e.

10:11 Usta su pravednikova izvor `ivotu, a usta bezbo`ni-ka pokriva nasilje.

10:12 Mrzost zame}e sva|e, a ljubav prikriva sve prestupe.

10:13 Na usnama razumnog nalazi se mudrost, a za le|a je bezumnog batina.

10:14 Mudri sklanjaju znanje, a usta ludoga blizu su pogibli.

10:15 Bogatstvo je bogatima tvrd grad, siroma{tvo je siromasima pogibao.

10:16 Rad je pravednikov na `ivot, dobitak bezbo`nikov na greh.

10:17 Ko prima nastavu, na putu je k`ivotu; a ko odbacuje kar, luta.

10:18 Ko pokriva mr`nju, la`ljivih je usana; i ko iznosi sramotu bezuman je.

10:19 U mnogim re~ima ne biva bez greha; ali ko zadr`ava usne svoje, razuman je.

10:20 Jezik je pravednikov srebro odabrano; srce bezbo`ni~ko ne vredi ni{ta.

10:21 Usne pravednikove pasu mnoge, a bezumni umiru s bezumlja.

10:22 Blagoslov Gospodnji oboga}ava a bez muke.

10:23 Bezumniku je {ala ~initi zlo, a razuman ~ovek dr`i se mudrosti.

10:24 ^ega se boji bezbo`nik, ono }e ga sna}i; a {ta pravednici `ele Bog }e im dati.

10:25 Kao {to prolazi oluja, tako bezbo`nika nestaje; a pravednik je na ve~itom temelju.

10:26 Kakav je ocat zubima i dim o~ima, takav je lenjivac onima koji ga {alju.

10:27 Strah Gospodnji dodaje dane, a bezbo`nicima se godine prekra}uju.

10:28 ^ekanje pravednih radost je, a nadanje bezbo`nih propada.

10:29 Put je Gospodnji krepost bezazlenom, a strah onima koji ~ine bezakonje.

10:30 Pravednik se ne}e nikada pokolebati, a bezbo`nici ne}e nastaviti na zemlji.

10:31 Usta pravednikova iznose mudrost, a jezik opaki istrebi}e se.

10:32 Usne pravednikove znaju {ta je milo, a bezbo`ni~ka su usta opa~ina.

GLAVA 11

La`na su merila mrska Gospodu, a prava mera ugodna Mu je.

11:2 Kad do|e oholost, do|e i sramota; a u sme-rnih je mudrost

11:3 Pravedne vodi bezazlenost njihova, a beza-konike satire zlo}a njihova.

11:4 Ne}e pomo}i bogatstvo u dan gneva, a pra-vda izbavlja od smrti.

11:5 Pravda bezazlenoga upravlja put njegov, a bezbo`nik pada od svoje bezbo`nosti.

11:6 Pravedne izbavlja pravda njihova, a beza-konici hvataju se u svojoj zlo}i.

11:7 Kad umire bezbo`nik, propada nadanje, i najja~e uzdanje propada.

11:8 Pravednik se izbavlja iz nevolje, a bezbo`-nik dolazi na njegovo mesto.

11:9 Licemer kvvari ustima bli`njeg svog; ali se pravednici izbavljaju znanjem.

11:10 Dobru pravednih raduje se grad; a kad propadaju bezbo`nici, biva pevanje.

11:11 Blagoslovima pravednih ljudi podi`e se grad, a s usta bezbo`ni~kih raskopava se.

11:12 Bezumnik se ruga bli`njemu svom, a ra-zuman ~ovek }uti.

11:13 Opada~tumaraju}i izdaje tajnu; a ko je verna srca, taji stvar.

11:14 Gde nema saveta, propada narod, a pomo}je u mno{tvu savetnika.

11:15 Zlo prolazi ko se jam~i za tu|ina; a ko mr-zi na jamstvo, bez brige je.

11:16 @ena mila dobija ~ast, a silni dobijaju bo-gatstvo.

11:17 Milostiv ~ovek ~ini dobro du{i svojoj, a nemilostiv udi svom telu.

11:18 Bezbo`ni radi posao prevaran; a ko seje pravdu, pouzdana mu je plata.

11:19 Ko se dr`i pravde, na `ivot mu je; a ko ide za zlom, na smrt mu je.

11:20 Mrski su Gospodu koji su opakog srca; a mili su Mu koji su bezazleni na svom putu.

11:21 Zao ~ovek ne}e ostati bez kara ako i druge uzme u pomo}; a seme pravednih izbavi}e se.

11:22 @ena lepa a bez razuma zlatna je brnjica u gubici svinji.

11:23 @elja je pravednih samo dobro, a o~ekiva-nje bezbo`nih gnev.

11:24 Jedan prosipa, i sve vi}e ima; a drugi tvr-duje suvi}e, i sve je siroma{niji.

11:25 Poda{na ruka biva bogatija, i ko napaja, sam }e biti napojen.

11:26 Ko ne da `ita, proklinje ga narod, a ko prodaje, blagoslov mu je nad glavom.

11:27 Ko tra`i dobro, dobija ljubav; a ko tra`i zlo, zadesi}e ga.

11:28 Ko se uzda u bogatstvo svoje, propa{}e; a pravednici }e se kao grana zeleneti.

11:29 Ko zatire ku}u svoju, nasledi}e vetar; i bezumnik }e slu`iti mudrom.

11:30 Plod je pravednikov drvo `ivotno, i mudri obu~ava du{e.

11:31 Gle, pravedniku se na zemlji pla}a, a kamoli bezbo`niku i gre{niku?

GLAVA 12

Ko ljubi nastavu, ljubi znanje; a ko mrzi na ukor, ostaje lud.

12:2 Dobar ~ovek dobija ljubav od Gospoda, a ~oveka zlikovca osu|uje.

12:3 Ne}e se ~ovek utvrditi bezbo`no{}u, a koren pravednih ne}e se poma}i.

12:4 Vredna je `ena venac mu`u svom; a koja ga sramoti, ona mu je kao trule` u kostima.

12:5 Misli su pravednih prave, a saveti bezbo`nih prevara.

12:6 Re~i bezbo`nih vrebaju krv, a pravedne izbavljaju usta njihova.

12:7 Obaraju se bezbo`ni da ih nema, a dom pravednih ostaje.

12:8 Prema razumu svom hvali se ~ovek; a ko je opaka srca, prezre}e se.

12:9 Ko se snebiva, a ima slugu, bolji je od onog koji se veli~a a hleba nema.

12:10 Pravednik se brine za `ivot svog `ivin~eta, a u bezbo`nika je srce nemilostivo.

12:11 Ko radi svoju zemlju, bi}e sit hleba; a ko ide za besposlicama, bezuman je.

12:12 Bezbo`nik `eli obranu oda zla, ali koren pravednih daje je.

12:13 Zlome je zamka u grehu usana njegovih, a pravednik izlazi iz teskobe.

12:14 Od ploda usta svojih siti se ~ovek dobra, i platu za dela svoja prima ~ovek.

12:15 Bezumniku se ~ini prav put njegov; ali ko slu{a savet, mudar je.

12:16 Gnev bezumnikov odmah se pozna, ali pametni pokriva sramotu.

12:17 Ko govori istinu, javlja {ta je pravo, a la`ni svedok prevaru.

12:18 Ima ko govori kao da ma~ probada, a jezik je mudrih lek.

12:19 Istinita usta stoje tvrdo doveka, a jezik la`ljivi za ~as.

12:20 Koji zlo misle, prevara im je u srcu, a radost je onima koji savetuju na mir.

12:21 Nikakva nesre}a ne}e zadesiti pravednika, a bezbo`nici }e se napuniti zla.

12:22 Mrske su Gospodu la`ljive usne; a koji rade verno, mili su Mu.

12:23 Pametan ~ovek pokriva znanje, a srce bezumnih razgla{uje bezumlje.

12:24 Ruka radljiva gospodari}e, a lena }e davati danak.

12:25 Briga u srcu ~ove~ijem obara; a dobra re~ razveseljava.

12:26 Pravedniku je bolje nego bli`njemu njegovom; a bezbo`nike zavodi put njihov.

12:27 Lenjivac ne}e pe}i lova svog, a u vredna je ~oveka dobro dragoceno.

12:28 Na putu pravde `ivot je, i kuda ide staza njena nema smrti.

GLAVA 13

Mudar sin slu{a nastavu oca svog; a podsmeva~ ne slu{a ukore.

13:2 Od ploda usta svojih svaki }e jesti dobro, a du{a nevaljalih ljudi nasilje.

13:3 Ko ~uva usta svoja, ~uva svoju du{u; ko razvaljuje usne, propada.

13:4 @eljna je du{a lenjiv~eva, ali nema ni{ta; a du{a vrednih ljudi obogati}e se.

13:5 Na la`nu re~ mrzi pravednik; a bezbo`nik se mrazi i sramoti.

13:6 Pravda ~uva onog koji hodi bezazleno; a bezbo`nost obara gre{nika.

13:7 Ima ko se gradi bogat a nema ni{ta, i ko se gradi siromah a ima veliko blago.

13:8 Otkup je za `ivot ~oveku bogatstvo njegovo, a siromah ne slu{a pretnje.

13:9 Videlo pravedni~ko svetli se, a `i`ak bezbo`ni~ki ugasi}e se.

13:10 Od oholosti biva samo sva|a, a koji primaju savet, u njih je mudrost.

13:11 Blago koje se ta{tinom te~e umanjuje se, a ko sabira rukom, umno`ava.

13:12 Dugo nadanje mori srce, i `elja je ispunjena drvo `ivotno.

13:13 Ko prezire re~ sam sebi udi; a ko se boji zapovesti, plati}e mu se.

13:14 Nauka je mudroga izvor `ivotni da se sa~uva prugala smrtnih.

13:15 Dobar razum daje ljubav, a put je bezakoni~ki hrapav.

13:16 Svaki pametan ~ovek radi s razumom, a bezuman raznosi bezumlje.

13:17 Glasnik bezbo`an pada u zlo, a veran je poslanik lek.

13:18 Siroma{tvo i sramota do}i }e na onog koji odbacuje nastavu; a ko ~uva karanje, proslavi}e se.

13:19 Ispunjena je `elja slast du{i, a bezumnima je mrsko odstupiti oda zla.

13:20 Ko hodi s mudrima postaje mudar, a ko se dr` s bezumnicima postaje gori.

13:21 Gre{nike goni zlo, a pravednicima se vra}a dobro.

13:22 Dobar ~ovek ostavlja nasledstvo sinovima sinova svojih, a gre{nikovo imanje ~uva se pravedniku.

13:23 Izobila hrane ima na njivi siroma{koj, a ima ko propada sa zle uprave.

13:24 Ko `ali prut, mrzi na sina svog; a ko ga ljubi, kara ga za vremena.

13:25 Pravednik jede, i sita mu je du{a; a trbuh bezbo`nicima nema dosta.

GLAVA 14

Mudra `ena zida ku}u svoju, a luda svojim rukama raskopava.

14:2 Ko hodi pravo, boji se Gospoda; a ko je opak na svojim putevima, prezire Ga.

14:3 U ustima je bezbo`nikovim prut oholosti, a mudre ~uvaju usta njihova.

14:4 Gde nema volova, ~iste su jasje; a obilata je letina od sile volovske.

14:5 Istinit svedok ne la`e, a la`an svedok govori la`.

14:6 Podsmeva~ tra`i mudrost, i ne nahodi je; a razumnom je znanje lako na}i.

14:7 Idi od ~oveka bezumnog, jer ne}e{ ~uti pametne re~i.

14:8 Mudrost je pametnog da pazi na put svoj, a bezumlje je bezumnih prevara.

14:9 Bezumnima je {ala greh, a me|u pravednicima je dobra volja.

14:10 Srce sva~ije zna jad du{e svoje; i u veselje njegovo ne me{a se drugi.

14:11 Dom bezbo`ni~ki raskopa}e se, a koliba pravednih cveta}e.

14:12 Neki se put ~ini ~oveku prav, a kraj mu je put k smrti.

14:13 I od smeha boli srce, i veselju kraj biva `alost.

14:14 Puteva svojih nasiti}e se ko je izopa~enog srca, ali ga se kloni ~ovek dobar.

14:15 Lud veruje sva{ta, a pametan pazi na svoje korake.

14:16 Mudar se boji i uklanja se od zla, a bezuman navire i slobodan je.

14:17 Nagao ~ovek ~ini bezumlje, a pakostan je ~ovek mrzak.

14:18 Ludi nasle|uje bezumlje, a razboriti ven~ava se znanjem.

14:19 Klanjaju se zli pred dobrima i bezbo`ni na vratima pravednog.

14:20 Ubogi je mrzak i prijatelju svom, a bogati imaju mnogo prijatelja.

14:21 Ko prezire bli`njeg svog gre{i; a ko je milostiv ubogima, blago njemu.

14:22 Koji smi{laju zlo, ne lutaju li? A milost i vera bi}e onima koji smi{laju dobro.

14:23 U svakom trudu ima dobitka, a govor usnama samo je siroma{tvo.

14:24 Mudrima je venac bogatstvo njihovo, a bezumlje bezumnih ostaje bezumlje.

14:25 Istinit svedok izbavlja du{e, a la`an govori prevaru.

14:26 U strahu je Gospodnjem jako pouzdanje, i sinovima je uto-i{te.

14:27 Strah je Gospodnji izvor `ivotu da se ~ovek sa~uva od prugala smrtnih.

14:28 U mno{tvu je naroda slava caru; a kad nestaje naroda, propast je vladaocu.

14:29 Ko je spor na gnev, velika je razuma; a ko je nagao pokazuje ludost.

14:30 @ivot je telu srce zdravo, a zavist je trule` u kostima.

14:31 Ko ~ini krivo ubogome, sramoti Stvoritelja njegovog; a po{tuje Ga ko je milostiv siromahu.

14:32 Za zlo svoje povrgnu}e se bezbo`nik, a pravednik nada se i na smrti.

14:33 Mudrost po~iva u srcu razumnog ~oveka, a {ta je u bezumnima poznaje se.

14:34 Pravda podi`e narod, a greh je sramota narodima.

14:35 Mio je caru razuman sluga, ali na sramotnog gnevi se.

GLAVA 15

Odgovor blag uti{ava gnev, a re~ preka podi`e srdnju.

15:2 Jezik mudrih ljudi ukra{ava znanje, a usta bezumnih prosipaju bezumlje.

15:3 O-i su Gospodnje na svakom mestu gledaju}i zle i dobre.

15:4 Zdrav je jezik drvo `ivotno, a opa~ina s njega kr{enje od vetra.

15:5 Lud se ruga nastavom oca svog; a ko prima ukor biva pametan.

15:6 U ku}i pravednikovoj ima mnogo blaga; a u dohotku je bezbo`nikovu rasap.

15:7 Usne mudrih ljudi seju znanje, a srce bezumni~ko ne ~ini tako.

15:8 @rtva je bezbo`ni~ka gad Gospodu, a molitva pravednih ugodna Mu je.

15:9 Gad je Gospodu put bezbo`nikov; a ko ide za pravdom, njega ljubi.

15:10 Karanje je zlo onome ko ostavlja put; koji mrzi na ukor, umre}e.

15:11 Pakao je i pogibao pred Gospodom, a kadmoli srca sinova ~ove~ijih.

15:12 Podsmeva~ ne ljubi onog ko ga kori, niti ide k mudrima.

15:13 Veselo srce veseli lice, a `alost u srcu obara duh.

15:14 Srce razumno tra`i znanje, a usta bezumnih ljudi nasla|uju se bezumljem.

15:15 Svi su dani nevoljniki zli; a ko je veselog srca, na gozbi je jednako.

15:16 Bolje je malo sa strahom Gospodnjim nego veliko blago s nemirom.

15:17 Bolje je jelo od zelja gde je ljubav nego od vola ugojena gde je mr`nja.

15:18 ^ovek gnevljiv zame}e raspru; a ko je spor na gnev, uti{ava sva|u.

15:19 Put je lenjoga kao ograda od trnja, a staza je pravednih nasuta.

15:20 Mudar je sin radost ocu, a ~ovek bezuman prezire mater svoju.

15:21 Bezumlje je radost bezumniku, a razuman ~ovek hodi pravo.

15:22 Namere se rasipaju kad nema saveta, a tvrdo stoje gde je mnogo savetnika.

15:23 Raduje se ~ovek odgovorom usta svojih, i re~ u vreme kako je dobra!

15:24 Put k `ivotu ide gore razumnome da se sa~uva od pakla odozdo.

15:25 Gospod raskopava ku}u ponositima, a me|u udovici utvr|uje.

15:26 Mрске su Gospodu misli zle, a besede ~istih mile su.

15:27 Lakomac zatire svoju ku}u, a ko mrzi na poklone `iv }e biti.

15:28 Srce pravednikovo premi{lja {ta }e govoriti, a usta bezbo`ni~ka rigaju zlo.

15:29 Daleko je Gospod od bezbo`nih, a molitvu pravednih ~uje.

15:30 Vid o~ni veseli srce, dobar glas goji kosti.

15:31 Uho koje slu{a karanje `ivotno nastava}e me | u mudrima.

15:32 Ko odbacuje nastavu, ne mari za du{u svoju; a ko slu{a karanje, biva razuman.

15:33 Strah je Gospodnji nastava k mudrosti, i pre slave ide smernost.

GLAVA 16

^ovek sprema srce, ali je od Gospoda {ta }e jezik govoriti.

16:2 ^oveku se svi putevi njegovi ~ine ~isti, ali Gospod ispituje duhove.

16:3 Ostavi na Gospoda dela svoja, i bi}e tvrde namere tvoje.

16:4 Gospod je stvorio sve sam za se, i bezbo`nika za zli dan.

16:5 Mrzak je Gospodu ko je god ponositog srca, i ne}e ostati bez kara ako }e i druge uzeti u pomo}.

16:6 Milo{u i istinom o~i{a se bezakonje, i strahom Gospodnjim uklanja se ~ovek oda zla.

16:7 Kad su ~iji putevi mili Gospodu, miri s njim i neprijatelje njegove.

16:8 Bolje je malo s pravdom nego mnogo hodaka s nepravdom.

16:9 Srce ~ove~ije izmi{lja sebi put, ali Gospod upravlja korake njegove.

16:10 Proro{tvo je na usnama carevim, u sudu ne}e pogre{iti usta njegova.

16:11 Merila i potezi pravi od Gospoda su, i sve kamenje u tobocu njegovo je delo.

16:12 Gadno je carevima ~initi nepravdu, jer se pravdom utvr|uje presto.

16:13 Mile su carevima usne pravedne, i oni ljube onog koji govori pravo.

16:14 Gnev je carev glasnik, ali mudar ~ovek ubla`i}e ga.

16:15 U veselu je licu carevom `ivot, i ljubav je njegova kao oblak s poznim da`dem.

16:16 Koliko je bolje te}i mudrost nego zlato! I te}i razum koliko je lep{e nego srebro!

16:17 Put je pravednih uklanjanje oda zla; ~uva du{u svoju ko pazi na put svoj.

16:18 Oholost dolazi pred pogibao, i ponosit duh pred propast.

16:19 Bolje je biti poniznog duha s krotkima nego deliti plen s oholima.

16:20 Ko pazi na re~, nalazi dobro, i ko se uzda u Gospoda, blago njemu.

16:21 Ko je mudrog srca, zove se razuman, a slast na usnama umno`ava nauku.

16:22 Izvor je `ivotu razum onima koji ga imaju, a nauka bezumnih bezumlje je.

16:23 Srce mudroga razumno upravlja ustima njegovim, i dodaje nauku usnama njegovim.

16:24 Ljubazne su re~i sa}e meda, slast du{i i zdravlje kostima.

16:25 Neki se put ~ini ~oveku prav, a kraj mu je put k smrti.

16:26 Ko se trudi sebi se trudi, jer ga nagone usta njegova.

16:27 ^ovek nevaljao kopa zlo, i na usnama mu je kao oganj koji pali.

16:28 Opak ~ovek zame}e sva|u, i opada~ rastavlja glavne prijatelje.

16:29 Nasilnik mami druga svog i zavodi ga na put koji nije dobar;

16:30 Namiguje o~ima, kad misli naopako; kad mi~e usnama, ~ini zlo.

16:31 Seda je kosa slavna kruna, nalazi se na putu pravednom.

16:32 Bolji je spor na gnev nego junak, i gospodar od svog srca bolji je nego onaj koji uzme grad.

16:33 @dreb se baca u krilo, ali je od Gospoda sve {to izlazi.

GLAVA 17

Bolji je zalogaj suvog hleba s mirom nego ku}a puna poklane stoke sa sva|om.

17:2 Razuman sluga bi}e gospodar nad sinom sramotnim i s bra}om }e deliti nasledstvo.

17:3 Topionica je za srebro i pe} za zlato, a srca isku{ava Gospod.

17:4 Zao ~ovek pazi na usne zle, a la`ljivac slu-
{a jezik pakostan.

17:5 Ko se ruga siromahu, sramoti Stvoritelja
njegovog; ko se raduje nesre}i, ne}e ostati bez ka-
ra.

17:6 Venac su starcima unuci, a slava sinovima
oci njihovi.

17:7 Ne prili-i bezumnom visoka beseda, a ka-
moli knezu la`ljiva beseda.

17:8 Poklon je dragi kamen onome koji ga pri-
ma, kuda se god okrene napreduje.

17:9 Ko pokriva prestup, tra`i ljubav; a ko pona-
vlja stvar, rastavlja glavne prijatelje.

17:10 Ukor ti{ti razumnog ve}ma nego ludog
sto udaraca.

17:11 Zao ~ovek tra`i samo odmet, ali }e se ljut
glasnik poslati na nj.

17:12 Bolje je da ~oveka srete medvedica kojoj
su oteti medvedi}i, nego bezumnik u svom bezu-
mlju.

17:13 Ko vra}a zlo za dobro, ne}e se zlo odma}i
od ku}e njegove.

17:14 Ko po-ne sva|u, otvori ustavu vodi; zato
pre nego se zametne, pro|i se raspre.

17:15 Ko opravda krivoga i ko osudi pravoga,
obojica su gad Gospodu.

17:16 Na {ta je blago bezumnom u ruci kad ne-
ma razuma da pribavi mudrost?

17:17 U svako doba ljubi prijatelj, i brat postaje
u nevolji.

17:18 ^ovek bezuman daje ruku i jam~i se za
prijatelja svog.

17:19 Ko miluje sva|u, miluje greh; ko podi`e
uvis vrata svoja, tra`i pogibao.

17:20 Ko je opakog srca, ne}e na}i dobra; i ko
dvoli-i jezikom, pa}e u zlo.

17:21 Ko rodi bezumna, na `alost mu je, niti }e
se radovati otac ludoga.

17:22 Srce veselo poma`e kao lek, a duh `alo-
stan su{i kosti.

17:23 Bezbo`nik prima poklon iz nedara da pre-
vrati puteve pravdi.

17:24 Razumnom je na licu mudrost, a o~i bezu-
mniku vrljaju nakraj zemlje.

17:25 @alost je ocu svom sin bezuman, i jad ro-
diteljci svojoj.

17:26 Nije dobro globiti pravednika, ni da kne-
zovi biju koga {to je radio pravo.

17:27 Uste`e re~i svoje ~ovek koji zna, i tiha je
duha ~ovek razuman.

17:28 I bezuman kad }uti, misli se da je mudar, i
razuman, kad stiskuje usne svoje.

GLAVA 18

^ovek samovoljan tra`i {ta je njemu mило i me-
{a se u sva{ta.

18:2 Bezumniku nije mio razum nego da se ja-
vlja srce njegovo.

18:3 Kad do|e bezbo`nik, do|e i rug, i prekora sa
sramotom.

18:4 Re~i su iz usta ~ove~ijih duboka voda,
izvor je mudrosti potok koji se razliva.

18:5 Nije dobro gledati bezbo`niku ko je, da se
u~ini krivo pravom na sudu.

18:6 Usne bezumnikove pristaju u sva|u, i usta
njegova dozivaju boj.

18:7 Bezumniku su usta njegova pogibao, i usne
njegove pruglo du{i njegovoj.

18:8 Re~i su opada~eve kao izbijenih, ali silaze
unutra u trbuh.

18:9 I ko je nemaran u poslu svom brat je raspi-
ku}i.

18:10 Tvrda je kula ime Gospodnje. K Njemu }e
pobe}i pravednik, i bi}e u visokom zaklonu.

18:11 Bogatstvo je bogatom jak grad i kao visok
zid u njegovoj misli.

18:12 Pred propast podi`e se srce ~oveka, a pre
slave ide smernost.

18:13 Ko odgovara pre nego ~uje, tome je ludost
i sramota.

18:14 Duh ~ove~iji snosi bol svoj; a duh oboren
ko }e podignuti?

18:15 Srce razumnog ~oveka dobavlja znanje, i
uho mudrih tra`i znanje.

18:16 Dar ~oveku {iri mesto i vodi ga pred vlastelje.

18:17 Pravedan se ~ini ko je prvi u svojoj raspri, ali kad do|e bli`nji njegov, ispituje se.

18:18 Raspre prekida `reb, i izme|u silnih rasu|uje.

18:19 Uvre|en je brat kao tvrd grad, i sva|a je kao prevornica na dvoru.

18:20 Svakom se trbuh siti plodom usta njegovih, dohotkom od usna svojih siti se.

18:21 Smrt je i `ivot u vlasti jeziku, i ko ga miluje, je{e}e plod njegov.

18:22 Ko je na{ao `enu, na{ao je dobro i dobio ljubav od Gospoda.

18:23 Siromah govori mole}i, a bogat odgovara o{tro.

18:24 Ko ima prijatelja, valja da postupa prijateljski, jer ima prijatelja vernijih od brata.

GLAVA 19

S iromah koji hodi u bezazlenosti svojoj bolji je nego opaki usnama svojim, koji je bezuman.

19:2 Kad je du{a bez znanja, nije dobro; i ko je brzih nogu, spoti~e se.

19:3 Ludost ~ove~ija prevra}a put njegov, a srce se njegovo gnevi na Gospoda.

19:4 Bogatstvo pribavlja mnogo prijatelja, a siromaha ostavlja prijatelj njegov.

19:5 La`an svedok ne}e ostati bez kara, i ko govori la`, ne}e pobe}i.

19:6 Mnogi uga|aju knezu, i svak je prijatelj ~oveku podatljivom.

19:7 Na siromaha mrze sva bra}a njegova, jo{ vi{e se prijatelji njegovi udaljuju od njega; vi~e za njima, ali ih nema.

19:8 Ko pribavlja razum, ljubi du{u svoju; i ko pazi na mudrost, na}i }e dobro.

19:9 Svedok la`an ne}e ostati bez kara, i ko govori la`, poginu}e.

19:10 Ne dolikuju bezumnom miline, ni služi da vlada knezovima.

19:11 Razum zadr`ava ~oveka od gneva, i ~ast mu je mimoi}i krivicu.

19:12 Careva je srdnja kao rika mladog lava, i ljubav je njegova kao rosa travi.

19:13 Bezuman je sin muka ocu svom, i svadljivost `enina neprestano prokisivanje.

19:14 Ku}a i imanje nasle|uje se od otaca; a od Gospoda je razumna `ena.

19:15 Lenost navodi tvrd san, i nemarljiva du{a gladova}e.

19:16 Ko dr`i zapovesti, ~uva du{u svoju; a ko ne mari za puteve svoje, poginu}e.

19:17 Gospodu pozaima ko poklanja siromahu, i plati}e mu za dobro njegovo.

19:18 Karaj sina svog dokle ima nadanja i na pogibao njegovu da ne pra{ta du{a tvoja.

19:19 Velik gnev pokazuj kad pra{ta{ kar, i kad oprosti{, posle ve}ma pokaraj.

19:20 Slu{aj savet i primaj nastavu, da posle bude{ mudar.

19:21 Mnogo ima misli u srcu ~ove~ijem, ali {ta Gospod naumi ono }e ostati.

19:22 @elja ~oveku treba da je da ~ini milost, a bolji je siromah nego la`a.

19:23 Strah je Gospodnji na `ivot; u koga je on, boravi sit, niti ga pohodi zlo.

19:24 Lenjivac krije ruku svoju u nedra, ni k ustima svojim ne prinosi je.

19:25 Udri podsmeva~a da ludi omudra, i razumnog nakaraj da razume nauku.

19:26 Sin sramotan i prekoran upropa}uje oca i odgoni mater.

19:27 Nemoj, sine, slu{ati nauke koja odvodi od re~i razumnih.

19:28 Nevaljao svedok podsmeva se pravdi, i usta bezbo`nika pro`diru na nepravdu.

19:29 Gotovi su podsmeva~ima sudovi i bezumnicima boj na le|a.

GLAVA 20

Vino je podsmeva~i silovito pi}e nemirnik, i ko god za njim luta ne}e biti mudar.

20:2 Strah je carev kao rika mladog lava; ko ga dra`i, gre{i svojoj du{i.

20:3 Slava je ~oveku da se okani sva|e; a ko je god bezuman, uple}e se.

20:4 Radi zime lenivac ne ore; prosi o`etvi, i ni{ta ne dobija.

20:5 Savet je u srcu ~ove~ijem duboka voda, ali ~ovek razuman crpe ga.

20:6 Najvi{e ljudi hvali se svojom dobrotom; ali ko }e na}i ~oveka istinitog?

20:7 Pravednik jednako hodi u bezazlenosti svojoj; blago sinovima njegovim posle njega!

20:8 Car sede}i na prestolu sudskom rasipa o~i ma svojim svako zlo.

20:9 Ko mo`e re}i: O~istio sam srce svoje, ~ist sam od greha svog?

20:10 Dvojak poteg i dvojaka mera, oboje je mrsko Gospodu.

20:11 Po delima svojim poznaje se i dete ho}e li biti ~isto i ho}e li biti pravo delo njegovo.

20:12 Uho koje ~uje, i oko koje vidi, oboje je Gospod na~inio.

20:13 Ne ljubi sna, da ne osiroma{i}; otvaraj o~i svoje, i bi}e{ sit hleba.

20:14 Ne valja, ne valja, govori ko kupuje, a kad otide onda se hvali.

20:15 Ima zlata i mnogo bisera, ali su mudre usne najdragoceniji nakit.

20:16 Uzmi haljinu onome koji se podjem~i za tu|ina, uzmi zalog od njega za tu|inku.

20:17 Sladak je ~oveku hleb od prevare, ali mu se posle napune usta peska.

20:18 Misli se utvr|uju savetom; zato razumno ratuj.

20:19 Ko otkriva tajnu, postupa neverno; zato se ne me{aj s onim koji razvaljuje usta.

20:20 Ko psuje oca svog ili mater svoju, njegov }e se `i`ak ugasiti u crnom mraku.

20:21 Nasledstvo koje se iz po~etka brzo dobija, ne biva na posletku blagosloveno.

20:22 Ne govori: Vрати}u zlo. ^ekaj Gospoda, i sa~uva}e te.

20:23 Mrzak je Gospodu dvojak poteg, merila la`na nisu dobra.

20:24 Od Gospoda su koraci ~ove~ji, a ~ovek kako }e razumeti put njegov?

20:25 Zamka je ~oveku da pro`dre svetinju, i posle zaveta opet da tra`i.

20:26 Mudar car rasipa bezbo`nike i pu{ta na njih kolo.

20:27 Videlo je Gospodnje du{a ~ove~ija, istra`uje sve {to je u srcu.

20:28 Milost i istina ~uvaju cara, i milo{u popdupire svoj presto.

20:29 Slava je mladi}ima sila njihova, a starcima ~ast seda kosa.

20:30 Modrice od boja i udarci koji prodiru do srca jesu lek zlome.

GLAVA 21

Srce je carevo u ruci Gospodu kao potoci vode-ni; kuda god ho}e, savija ga.

21:2 Svaki se put ~oveku ~ini prav, ali Gospod ispituje srca.

21:3 Da se ~ini pravda i sud, milije je Gospodu nego `rtva.

21:4 Ponosite o~i i naduto srce i oranje bezbo`ni~ko greh je.

21:5 Misli vrednog ~oveka donose obilje, a svakog nagla siroma{tvo.

21:6 Blago sabrano jezikom la`ljivim ta{tina je koja prolazi me|u one koji tra`e smrt.

21:7 Grabe` bezbo`nih odne}e ih, jer ne hte}e ~initi {ta je pravo.

21:8 ^iji je put kriv, on je tu|; a ko je ~ist, njegovo je delo pravo.

21:9 Bolje je sedeti u glu od krova nego sa `enom svadljivom u ku}i zajedni~koj.

21:10 Du{a bezbo`nikova `eli zlo, ni prijatelj njegov ne nalazi milosti u njega.

21:11 Kad podsmeva~ biva karan, ludi mudra; i kad se mudri pou~ava, prima znanje.

21:12 U~i se pravednik od ku}e bezbo`nikove, kad se bezbo`nici obaraju u zlo.

21:13 Ko zatiskuje uho svoje od vike ubogog, vika}e i sam, ali ne}e biti usli{en.

21:14 Dar u tajnosti uti{ava gnev i poklon u nedrima `estoku srdnju.

21:15 Radost je pravedniku ~initi {ta je pravo, a strah onima koji ~ine bezakonje.

21:16 ^ovek koji za |e s puta mudrosti po~inu}e u zboru mrtvih.

21:17 Ko ljubi veselje, bi}e siromah; ko ljubi vino i ulje, ne}e se obogatiti.

21:18 Otkup za pravednike bi}e bezbo`nik i za dobre bezakonik.

21:19 Bolje je `iveti u zemlji pustoj nego sa `enom svadljivom i gnevljivom.

21:20 Dragoceno je blago i ulje u stanu mudroga, a ~ovek bezuman pro`dire ga.

21:21 Ko ide za pravdom i milo{u, na}i }e `ivot, pravdu i slavu.

21:22 U grad jakih ulazi mudri, i obara silu u koju se uzdaju.

21:23 Ko ~uva usta svoja i jezik svoj, ~uva du{u svoju od nevolja.

21:24 Ponositom i obesnom ime je podsmeva~, koji sve radi besno i oholo.

21:25 Lenjivca ubija `elja, jer ruke njegove ne}e da rade;

21:26 Svaki dan `eli; a pravednik daje i ne {tedi.

21:27 @rtva je bezbo`ni-ka gad, a kamoli kad je prinose u grehu?

21:28 La`ni svedok poginu}e, a ~ovek koji slu{a govori}e svagda.

21:29 Bezbo`nik je bezobrazan, a pravednik ude{ava svoje pute.

21:30 Nema mudrosti ni razuma ni saveta nasuprot Bogu.

21:31 Konj se oprema za dan boja, ali je u Gospoda spasenje.

GLAVA 22

Bolje je ime nego veliko bogatstvo, i milost je bolja nego srebro i zlato.

22:2 Bogat i siromah sretaju se; obojicu je Gospod stvorio.

22:3 Pametan ~ovek vidi zlo i skloni se, a ljudi idu dalje i pla}aju.

22:4 Smernosti i strahu Gospodnjem plata je bogatstvo i slava i `ivot.

22:5 Trnje i zamke su na putu opakoga; ko ~uva du{u svoju, bi}e daleko od toga.

22:6 U~i dete prema putu kojim }e i}i, pa ne}e odstupiti od njega ni kad ostari.

22:7 Bogat gospodari nad siromasima, i ko uzima u zajam biva sluga onome koji daje.

22:8 Ko seje bezakonje `e}e muku, i prut gneva njegovog nesta}e.

22:9 Blago oko bi}e blagosloveno, jer daje hleba svog ubogom.

22:10 Oteraj podsmeva~a, i oti}i }e raspra i presta}e sva |a i sramota.

22:11 Ko ljubi ~isto srce, i ~ije su usne ljubazne, njemu je car prijatelj.

22:12 O~i Gospodnje ~uvaju znanje, a poslove bezakonikove obara.

22:13 Lenivac govori: Lav je napolju; nasred ulice poginuo bih.

22:14 Usta su tu |ih `ena jama duboka; na koga se gnevi Gospod onamo }e pasti.

22:15 Bezumlje je privezano detetu na srce; prut kojim se kara ukloni}e ga od njega.

22:16 Ko ~ini krivo siromahu da umno`i svoje, i ko daje bogatome, zacelo }e osiroma{iti.

22:17 Prigni uho svoje i slu{aj re~i mudrih ljudi, i srce svoje privij k nauci mojoj.

22:18 Jer }e ti biti milina ako ih slo`i{ u srce svoje, ako sve budu pore |ane na usnama tvojim.

22:19 Da bi ti uzdanje bilo u Gospoda, kazujem ti ovo danas, a ti tako ~ini.

22:20 Nisam li ti napisao znamenite stvari za savete i znanje,

22:21 Da bih ti pokazao tvr |u istinitih re~i da bi mogao istinitim re~ima odgovarati onima koji po{alju k tebi?

22:22 Ne otimaj siromahu zato {to je siromah, i ne zatiri nevoljnoga na vratima.

22:23 Jer }e Gospod braniti njihovu stvar, i ote-
}e du{u onima koji njima otimaju.

22:24 Ne dru`i se s ~ovekom gnevljivim i ne idi
sa `estokim,

22:25 Da se ne bi navikao na puteve njegove i
metnuo zamke na du{u svoju.

22:26 Ne budi od onih koji ruku daju, koji se ja-
m~e za dugove.

22:27 Ako nema{ ~im platiti, za{to da se odnese
postelja ispod tebe?

22:28 Ne pomi~i stare me|e, koju su postavili
oci tvoji.

22:29 Jesi li video ~oveka ustaoca na poslu? Ta-
kvi }e pred carevima stajati, a ne}e stajati pred pro-
stacima.

GLAVA 23

Kad sedne{ da jede{ s gospodinom, pazi dobro
{ta je pred tobom.

23:2 Ina~e bi saterao sebi no` u grlo, ako bi bio
lakom.

23:3 Ne `eli presla~ke njegove, jer su la`na hra-
na.

23:4 Ne mu~i se da se obogati{, i pro|i se svoje
mudrosti.

23:5 Ho}e{ li baciti o~i svoje na ono ~ega brzo
nestaje? Jer na~ini sebi krila i kao orao odleti u ne-
bo.

23:6 Ne jedi hleba u zavidljivca, i ne `eli presla-
~aka njegovih.

23:7 Jer kako on tebe ceni u du{i svojoj tako ti
jelo njegovo. Govori}e ti: Jedi i pij; ali srce njego-
vo nije s tobom.

23:8 Zalogaj {to pojede{ izbljuva}e{, i izgubi}e{
ljubazne re~i svoje.

23:9 Pred bezumnim ne govori, jer ne}e mariti
za mudrost besede tvoje.

23:10 Ne pomi~i stare me|e, i ne stupaj na njivu
siro~adi.

23:11 Jer je jak osvetnik njihov; brani}e stvar
njihovu od tebe.

23:12 Obrati k nauci srce svoje i u{i svoje k re-
~ima mudrim.

23:13 Ne uskra}uj kar detetu; kad ga bije{ pru-
tom, ne}e umreti.

23:14 Ti ga bij prutom, i du{u }e{ mu izbaviti iz
pakla.

23:15 Sine moj, ako bude mudro srce tvoje, ve-
seli}e se srce moje u meni;

23:16 I igra}e bubrezi moji kad usne tvoje stanu
govoriti {ta je pravo.

23:17 Srce tvoje neka ne zavidi gre{nicima, ne-
go budi u strahu Gospodnjem uvek.

23:18 Jer ima plata, i nadanje tvoje ne}e se zatr-
ti.

23:19 Slu{aj, sine moj, i budi mudar i upravi pu-
tem srce svoje.

23:20 Ne budi me|u pijanicama ni me|u izjelica-
cama.

23:21 Jer pijanica i izjelica osiroma{i}e, i spava-
hodi}e u ritama.

23:22 Slu{aj oca svog koji te je rodio, i ne prezi-
ri matere svoje kad ostari.

23:23 Kupuj istinu i ne prodaj je; kupuj mu-
drost, znanje i razum.

23:24 Veoma se raduje otac pravednikov, i rodi-
telj mudroga veseli se s njega.

23:25 Neka se, dakle, veseli otac tvoj i mati tvo-
ja, i neka se raduje roditeljka tvoja.

23:26 Sine moj, daj mi srce svoje, i o~i tvoje ne-
ka paze na moje pute.

23:27 Jer je kurva duboka jama, a tesan studenac
tu|a `ena.

23:28 Ona i zaseda kao lupe` i umno`ava zlo~i-
nce me|u ljudima.

23:29 Kome: Jaoh? Kome: Kuku? Kome sva|a?
Kome vika? Kome rane niza{ta? Kome crven u
o~ima?

23:30 Koji sede kod vina, koji idu te tra`e ra-
stvoreno vino.

23:31 Ne gledaj na vino kad se rumeni, kad u
~a{i pokazuje lice svoje i upravo iska~e.

23:32 Na posledak }e kao zmija ujesti i kao
aspida upe}i.

23:33 O~i }e tvoje gledati na tu |e `ene, i srce }e tvoje govoriti opa~ine.

23:34 I bi}e{ kao onaj koji le` i usred mora i kao onaj koji spava povrh jedra.

23:35 Re}i }e{: Izbi}e me, ali me ne zaboje; tu~ko}e me, ali ne osetih; kad se probudim, i}i }u opet da tra`im to.

GLAVA 24

Ne zavidi zlim ljudima niti `eli da si s njima.

24:2 Jer o pogibli misli srce njihovo i usne njihove govore o mucu.

24:3 Mudro{ }u se zida ku}a i razumom utvr |uje se.

24:4 I znanjem se pune kleti svakog blaga i dragocena i mila.

24:5 Mudar je ~ovek jak, i razuman je ~ovek silan snagom.

24:6 Jer mudrim savetom ratova}e{, i izbavljenje je u mno{tvu savetnika.

24:7 Visoke su bezumnome mudrosti; ne}e otvoriti usta svojih na vratima.

24:8 Ko misli zlo ~initi zva}e se zlikovac.

24:9 Misao bezumnikova greh je, i podsmevanje gad ljudski.

24:10 Ako klone{ u nevolji, skrati}e ti se sila.

24:11 Izbavljaj pohvatane na smrt; i koje ho}e da pogube, nemoj se ustegnuti od njih.

24:12 Ako li ka`e{: Gle, nismo znali za to; ne}e li razumeti Onaj koji ispituje srca, i koji ~uva du{ }u tvoju ne}e li doznati i platiti svakome po delima njegovim?

24:13 Sine moj, jedi med, jer je dobar, i sa}e, jer je slatko grlu tvom.

24:14 Tako }e biti poznanje mudrosti du{i tvojoj, kad je na |e{; i bi}e plata, i nadanje tvoje ne}e se zatrti.

24:15 Bezbo`ni~e, ne vrebaj oko stana pravednikovog, i ne kvvari mu po~ivanje.

24:16 Jer ako i sedam puta padne pravednik, opet ustane, a bezbo`nici propadaju u zlu.

24:17 Kad padne neprijatelj tvoj, nemoj se radovati, i kad propadne, neka ne igra srce tvoje.

24:18 Jer bi video Gospod i ne bi Mu bilo milo, i obratio bi gnev svoj od njega na tebe.

24:19 Nemoj se `estiti radi nevaljalaca, nemoj zavideti bezbo`nicima.

24:20 Jer nema plate nevaljalcu, `i`ak }e se bezbo`nicima ugasiti.

24:21 Boj se Gospoda, sine moj, i cara, i ne me{aj se s nemirnicima.

24:22 Jer }e se ujedanput podignuti pogibao njihova, a ko zna propast koja ide od obojice?

24:23 I ovo je za mudrace: Gledati ko je ko na sudu nije dobro.

24:24 Ko govori bezbo`niku: Pravedan si, njega }e proklinjati ljudi i mrzi}e na nj narodi.

24:25 A koji ga karaju, oni }e biti mili, i do}i }e na njih blagoslov dobrih.

24:26 Ko govori re~i istinite, u usta ljubi.

24:27 Uredi svoj posao na polju, i svr{i svoje na njivi, potom i ku}u svoju zidaj.

24:28 Ne budi svedok na bli`njeg svog bez razloga, i ne varaj usnama svojim.

24:29 Ne govori: Kako je on meni u~inio tako }u ja njemu u~initi; plati}u ovom ~oveku po delu njegovom.

24:30 I |ah mimo njive ~oveka lenjog i mimo vinograda ~oveka bezumnog;

24:31 I gle, be}e sve zaraslo u trnje i sve pokrio ~kalj, i ograda im kamena razvaljena.

24:32 I videv{i uzeh na um, i gledah i pou~ih se.

24:33 Dok malo prospava{, dok malo prodremlje{, dok malo sklopi{ ruke da po~ine{,

24:34 U tom }e do}i siroma{tvo tvoje kao putnik, i oskudica tvoja kao oru`an ~ovek.

GLAVA 25

Iovo su pri~e Solomunove koje sabra}e ljudi Jezekije cara Judinog.

25:2 Slava je Bo`ija skrivati stvar, a slava je carska istra`ivati stvar.

25:3 Visina nebu i dubina zemlji i srce carevima ne mo`e se dosegnuti.

25:4 Uzmi od srebra trosku, i iza}i }e livcu zaklad.

25:5 Uzmi bezbo`nika ispred cara, i utvrdi}e se pravdom presto njegov.

25:6 Ne veli~aj se pred carem i ne staj na mesto gde stoje vlastelji.

25:7 Jer je bolje da ti se ka`e: Hodi gore, nego da te ponize pred knezom da vidi{ svojim o~ima.

25:8 Ne idi odmah da se pre{, gledaj {ta bi ~inio naposletku ako bi te osramotio bli`nji tvoj.

25:9 Raspravi stvar svoju s bli`njim svojim, ali tu|e tajne ne otkrivaj,

25:10 Da te ne bi psovao ko ~uje, i sramota tvoja da ne bi ostala na tebi.

25:11 Zlatne jabuke u srebrnim sudima jesu zgodne re~i.

25:12 Zlatna je grivna i nakit od najboljeg zlata mudri kara~ onome koji slu{a.

25:13 Veran je poslanik kao studen sne`na o`etvi onima koji ga po{alju, i rashla|uje du{u svojim gospodarima.

25:14 Ko se hvali darom la`nim, on je kao oblaci i vetar bez da`da.

25:15 Strpljenjem se ubla`ava knez, i mek jezik lomi kosti.

25:16 Kad na|e{ med, jedi koliko ti je dosta, da ne bi najedav{i ga se izbljuvao ga.

25:17 Retko neka ti noga stupa u ku}u bli`njeg tvog, da ne bi nasitiv{i se tebe omrzao na te.

25:18 Ko god govori la`no svedo~anstvo na bli`njeg svog, on je kao malj i ma~ i o{tra strela.

25:19 Uzdanje je u nevernika u nevolji zub slomljen i noga uganuta.

25:20 Ko peva pesme `alosnom srcu, on je kao onaj koji svla~i haljinu na zimi, i kao ocat na salitru.

25:21 Ako je gladan nenavidnik tvoj, nahrani ga hleba, i ako je `edan napoj ga vode.

25:22 Jer }e{ `ivo ugljevlje zgrnuti na glavu njegovu, i Gospod }e ti platiti.

25:23 Severni vetar nosi da`d, a potajni jezik lice srdito.

25:24 Bolje je sedeti u uglu od krova nego sa `enom svadljivom u ku}i zajedni-koj.

25:25 Dobar je glas iz daleke zemlje kao studena voda `ednoj du{i.

25:26 Pravednik koji pada pred bezbo`nikom jeste kao izvor nogama zamu}en i kao studenac pokvaren.

25:27 Jesti mnogo meda nije dobro, i istra`ivati slavu nije slavno.

25:28 Ko nema vlasti nad duhom svojim, on je grad razvaljen bez zidova.

GLAVA 26

Kao sneg u leto i da`d o`etvi, tako ne dolikuje bezumnome ~ast.

26:2 Kao vrabac kad prhne i lasta kad odleti, tako kletva nezaslu`ena ne}e do{i.

26:3 Bi~ konju, uzda magarcu, a batina bezumnicima na le|a.

26:4 Ne odgovaraj bezumniku po bezumlju njegovom, da ne bude{ i ti kao on.

26:5 Odgovori bezumniku prema bezumlju njegovom, da ne misli da je mudar.

26:6 Ko {alje bezumnika da mu {ta svr{i, on odseca sebi noge i pije nepravdu.

26:7 Kako hromi hramlje nogama svojim, takva je beseda u ustima bezumnih.

26:8 Kao da baca dragi kamen u gomilu kamena, tako radi ko ~ini ~ast bezumnome.

26:9 Kao trn kad do|e u ruku pijanome, takva je beseda u ustima bezumnih.

26:10 Mnogo muke zadaje svima ko pla}a bezumniku i ko pla}a prestupnicima.

26:11 Kao {to se pas povra}a na svoju bljuvotinu, tako bezumnik ponavlja svoje bezumlje.

26:12 Jesi li video ~oveka koji misli da je mudar? Vi{e ima nadanja od bezumnoga nego od njega.

26:13 Lenjivac govori: Ljuti je lav na putu, lav je na ulicama.

26:14 Kao {to se vrata obr}u na ~epovima svojim, tako lenivac na postelji svojoj.

26:15 Lenivac krije ruku svoju u nedra, te{ko mu je prineti je k ustima.

26:16 Lenivac misli da je mudriji od sedmorice koji odgovaraju razumno.

26:17 Psa za u{i hvata ko se prolaze}i `esti za tu|u raspru.

26:18 Kakav je bezumnik koji baca iskre i strele smrtno,

26:19 Takav je svaki koji prevari bli `njeg svog pa onda veli: [alio sam se.

26:20 Kad nestane drva, ugasi se oganj; tako kad nema opada~a, prestaje raspra.

26:21 Ugalj je za `eravicu, drva za oganj, a ~ovek svadljivac da raspaljuje sva|u.

26:22 Re~i su opada~eve kao re~i izbijenih, ali silaze unutra u trbuh.

26:23 Kao srebrna pena kojom se oblo `i crep, takve su usne neprijateljske i zlo srce.

26:24 Nenavidnik se pretvara ustima svojim, a u srcu sla `e prevaru.

26:25 Kad govori umiljatim glasom, ne veruj mu, jer mu je u srcu sedam gadova.

26:26 Mr `nja se pokriva lukavstvom, ali se zlo}a njena otkriva na zboru.

26:27 Ko jamu kopa, u nju }e pasti; i ko kamen valja, na njega }e se prevaliti.

26:28 Jezik la `an mrzi na one koje satire, i usta koja laskaju grade pogibao.

GLAVA 27

Ne hvali se sutra{njim danom, jer ne zna{ {ta }e dan doneti.

27:2 Neka te hvali drugi, a ne tvoja usta, tu|in, a ne tvoje usne.

27:3 Te `ak je kamen, i pesak je te `ak; ali je gnev bezumnikov te `i od oboga.

27:4 Jarost je nemilostiva, i gnev je plah; ali ko }e odoleti zavisti?

27:5 Bolji je javni ukor nego tajna ljubav.

27:6 Udarci od prijatelja istiniti su, a celivi nenavidnikovi la `ni.

27:7 Du{a sita gazi sa}e, a gladnoj du{i slatko je sve {to je gorko.

27:8 Kakva je ptica koja odleti iz svog gnezda, takav je ~ovek koji otide iz svog mesta.

27:9 Ulje i kad veseli srce, tako je prijatelj sladak savetom srda~nim.

27:10 Ne ostavljaj prijatelja svog ni prijatelja oca svog, i u ku}u brata svog ne ulazi u nesre}i svojoj: bolji je susjed blizu nego brat daleko.

27:11 Sine moj, budi mudar i obraduj srce moje, da imam {ta odgovoriti onome ko me ru `i.

27:12 Pametan ~ovek vidi zlo i skloni se, a ludi idu dalje i pla}aju.

27:13 Uzmi haljinu onome koji se podjem~i za tu|ina, i uzmi zalog od njega za tu|inku.

27:14 Ko blagosilja prijatelja svog na glas rano ustaju}i, primi}e mu se za kletvu.

27:15 Neprestano kapanje kad je velik da `d, i `ena svadljiva, jedno su;

27:16 Ko je ustavlja, ustavlja vetar, i ona se oduje kao mirisavo ulje u desnici.

27:17 Gvo `|e se gvo `|em o{tri, tako ~ovek o{tri lice prijatelja svog.

27:18 Ko ~uva smokvu, je{e rod njen; tako ko ~uva gospodara svog, bi}e po{tovan.

27:19 Kako je u vodi lice prema licu, tako je srce ~ove~ije prema ~oveku.

27:20 Grob i propast nikada se ne mogu zasititi, tako o~i ~ove~ije nikada nisu site.

27:21 Srebro u topionici i zlato u pe}i a ~ovek u ustima onog koji ga hvali poznaje se.

27:22 Da bezumnoga tuca{ u stupi s tu~kom s prekrupom, ne bi oti{lo od njega bezumlje njegovo.

27:23 Dobro gledaj stoku svoju i staraj se za stada svoja.

27:24 Jer bogatstvo ne traje doveka niti kruna od kolena do kolena.

27:25 Kad trava naraste i poka `e se zelen, kupi se trava po planinama.

27:26 Jaganjci su ti za odelo, i jari}i cena za nji-
vu.

27:27 I dosta ima mleka kozjeg tebi za jelo, i za
jelo tvom domu i za hranu tvojim devojkama.

GLAVA 28

Be`e bezbo`nici kad ih niko ne goni, a praved-
nici su kao lavi}i bez straha.

28:2 Kad se u zemlji zla ~ine, nastaju joj mnogi
knezovi; ali kad se na |e ~ovek razuman i ve{t,
ostaje dugo.

28:3 ^ovek siromah koji ~ini krivo ubogima je-
ste kao silan da`d iza kog nestaje hleba.

28:4 Koji ostavljaju zakon, hvale bezbo`nike; a
koji dr`e zakon, protive im se.

28:5 Zli ljudi ne razumeju {ta je pravo; a koji
tra`e Gospoda, razumeju sve.

28:6 Bolji je siromah koji hodi u bezazlenosti
svojoj nego ko ide krivim putevima ako je i bogat.

28:7 Ko ~uva zakon, sin je razuman; a ko se dru-
`i s izjelicama, sramoti oca svog.

28:8 Ko umno`ava dobro svoje ujmom i pridav-
kom, sabira onome koji }e razdavati siromasima.

28:9 Ko odvra}a uho svoje da ne ~uje zakona i
molitva je njegova mrska.

28:10 Ko zavodi prave na zao put, pa{e u jamu
svoju, a bezazleni nasledi}e dobro.

28:11 Bogat ~ovek misli da je mudar, ali razu-
man siromah ispituje ga.

28:12 Kad se raduju pravedni, velika je slava; a
kad se podi`u bezbo`nici, tra`i se ~ovek.

28:13 Ko krije prestupe svoje, ne}e biti sre}an; a
ko priznaje i ostavlja, dobi}e milost.

28:14 Blago ~oveku koji se svagda boji; a ko je
tvrdoglav, upada u zlo.

28:15 Bezbo`nik koji vlada narodom siroma{-
nim, lav je koji ri~e i medved gladan.

28:16 Knez bez razuma ~ini mnogo nepravde, a
koji mrzi na lakomstvo, `ive}e dugo.

28:17 ^ovek koji ~ini nasilje krvi ljudskoj, be-
`a}e do groba, a niko ga ne}e zadr`ati.

28:18 Ko hodi u bezazlenosti, spa{e se; a ko je
opak na putevima, pa{e u jedan mah.

28:19 Ko radi svoju zemlju, bi}e sit hleba; a ko
ide za besposlicama, nasiti}e se sirotinje.

28:20 ^ovek veran obiluje blagoslovima; a ko
nagli da se obogati, ne}e biti bez krivice.

28:21 Nije dobro gledati ko je ko, jer za zalogaj
hleba ~ovek }e u~initi zlo.

28:22 Nagli da se obogati ~ovek zavidljiv, a ne
zna da }e mu do}i siroma{tvo.

28:23 Ko ukorava ~oveka na}i }e posle ve}u mi-
lost nego koji laska jezikom.

28:24 Ko krade oca svog i mater svoju, i govori:
Nije greh, on je drug krvniku.

28:25 Oholi zame}e sva|u; a ko se uzda u Go-
spoda, izobilova}e.

28:26 Ko se uzda u svoje srce, bezuman je; a ko
hodi mudro, izbavi}e se.

28:27 Ko daje siromahu, ne}e mu nedostajati; a
ko odvra}a o~i svoje, bi}e mu mnogo kletava.

28:28 Kad se podi`u bezbo`nici, sakriva se ~o-
vek; a kad ginu, umno`avaju se pravedni.

GLAVA 29

^ovek koji po karanju ostaje tvrdoglav, ujedna-
nput }e propasti, da ne}e biti leka.

29:2 Kad se umno`avaju pravednici, veseli se
narod; a kad vlada bezbo`nik, uzdi}e narod.

29:3 Ko ljubi mudrost, veseli oca svog; a ko se
dru`i s kurvama, rasipa svoje dobro.

29:4 Car pravdom podi`e zemlju; a ko uzima
mito, satire je.

29:5 Ko laska prijatelju svom, razapinje mre`u
nogama njegovim.

29:6 U grehu je zlog ~oveka zamka, a pravednik
peva i veseli se.

29:7 Pravednik razume parbu nevoljnih, a be-
zbo`nik ne mari da zna.

29:8 Podsmeva~i raspaljuju grad, a mudri uti{a-
vaju gnev.

29:9 Mudar ~ovek kad se pre s ludim, ili se srdio
ili smeja, nema mira.

29:10 Krvopije mrze na bezazlenoga, a pravi se brinu za du{u njegovu.

29:11 Sav gnev svoj izliva bezumnik, a mudri ustavlja ga natrag.

29:12 Koji knez slu{a la`ne re-i, sve su mu slu-ge bezbo`ne.

29:13 Siromah i koji daje na dobit sretaju se; obojici Gospod prosvetljuje o-i.

29:14 Koji car pravo sudi siromasima, njegov }e presto stajati doveka.

29:15 Prut i kar daju mudrost, a dete pusto sramoti mater svoju.

29:16 Kad se umno`avaju bezbo`nici, umno`avaju se gresi, a pravednici }e videti propast njihovu.

29:17 Karaj sina svog, i smiri}e te, i u~ini}e milinu du{i tvojoj.

29:18 Kad nema utvare, rasipa se narod; a ko dr`i zakon, blago njemu!

29:19 Re-ima se ne popravljaja sluga, jer ako i razume, opet ne slu{a.

29:20 Jesi li video ~oveka naglog u besedi svojoj? Vi{e ima nadanja od bezumnog nego od njega.

29:21 Ako ko mazi slugu od malena, on }e najposle biti sin.

29:22 Gnevljiv ~ovek zame}e sva|u, i ko je naprasit, mnogo gre{i.

29:23 Oholost poni`uje ~oveka, a ko je smeran duhom, dobija slavu.

29:24 Ko deli s lupe`em, mrzi na svoju du{u, ~uje prokletstvo i ne prokazuje.

29:25 Stra{ljiiv ~ovek me}e sebi zamku; a ko se u Gospoda uzda, bi}e u visokom zaklonu.

29:26 Mnogi tra`e lice vladao~evo, ali je od Gospoda sud svakome.

29:27 Pravednima je mrzak nepravednik, a bezbo`niku je mrzak ko pravo hodi.

GLAVA 30

Re-i Agura sina Jakejevog; sabrane re-i tog ~oveka Itilu, Itilu i Ukalu.

30:2 Ja sam lu|i od svakog, i razuma ~ove~ijeg nema u mene.

30:3 Niti sam u~io mudrosti niti znam svetih stvari.

30:4 Ko je iza{ao na nebo i opet si{ao? Ko je skupio vetar u pregr{ti svoje? Ko je svezao vode u pla{t svoj? Ko je utvrdio sve krajeve zemlji? Kako Mu je ime? I kako je ime Sinu Njegovom? Zna{ li?

30:5 Sve su re-i Bo`ije ~iste; On je {tit onima koji se uzdaju u Nj.

30:6 Ni{ta ne dodaj k re-ima Njegovim, da te ne ukori i ne na|e{ se la`a.

30:7 Za dvoje molim Te; nemoj me se oglu{iti dok sam `iv:

30:8 Ta{tinu i re~ la`nu udalji od mene; siroma{tva ni bogatstva ne daj mi, hrani me hlebom po obroku mom,

30:9 Da ne bih najedav{i se odrekao se Tebe i rekao: Ko je Gospod? Ili osiroma{iv{i da ne bih krao i uzalud uzimao ime Boga svog.

30:10 Ne opadaj sluge gospodaru njegovom, da te ne bi kleo i ti bio kriv.

30:11 Ima rod koji psuje oca svog i ne blagosilja matere svoje.

30:12 Ima rod koji misli da je ~ist, a od svog kalla nije opran.

30:13 Ima rod koji dr`i visoko o-i svoje, i ve|e mu se di`u uvis.

30:14 Ima rod kome su zubi ma~evi i kutnjaci no`evi, da pro`dire siromahe sa zemlje i uboge izme|u ljudi.

30:15 Pijavica ima dve k}eri, koje govore: Daj, daj. Ima troje nesito, i ~etvrto nikad ne ka`e: Dosta:

30:16 Grob, materica jalova, zemlja koja ne biva sita vode, i oganj, koji ne govori: Dosta.

30:17 Oko koje se ruga ocu i ne}e da slu{a matere, kljuva}e ga gavrani s potoka i jesti orli{i.

30:18 Troje mi je ~udesno, i ~etvrtog ne razumem:

30:19 Put orlov u nebo, put zmijin po steni, put la|in posred mora, i put ~ove~iji k devojci.

30:20 Takav je put kurvin: jede, i ubri{e usta, pa veli: Nisam u~inila zla.

30:21 Od troga se potresa zemlja, i ~etvrtog ne mo`e podneti:

30:22 Od sluge, kad postane car, od bezumnika, kad se najede hleba.

30:23 Od pu{tenice, kad se uda, od slu{kinje kad nasledi gospo|u svoju.

30:24 ^etvoro ima maleno na zemlji, ali mudrije od mudraca:

30:25 Mravi, koji su slab narod, ali opet pripravljavaju u leto sebi hranu;

30:26 Pitomi ze~evi, koji su nejak narod, ali opet u kamenu grade sebi ku}u;

30:27 Skakavci, koji nemaju cara, ali opet idu svi jatom;

30:28 Pauk, koji rukama radi i u carskim je dvorima.

30:29 Troje lepo kora~a, i ~etvrto lepo hodi:

30:30 Lav, najja~i izme|u zverova, koji ne uzmi~e ni pred kim,

30:31 Konj opasan po bedrima ili jarac, i car na koga niko ne ustaje.

30:32 Ako si ludovao ponesav{i se ili si zlo mislio, metni ruku na usta.

30:33 Kad se razbija mleko, izlazi maslo; i ko jako nos utire, izgoni krv; tako ko dra`i na gnev, zame}e sva|u.

GLAVA 31

Re-i cara Lemuila; sabrane re-i, kojima ga je u~ila mati njegova.

31:2 [ta, sine moj, {ta, sine utrobe moje, i {ta, sine zaveta mojih?

31:3 Ne daj krepost svoju `enama, ni puteve svoje onima {to satiru careve.

31:4 Nije za careve, Lemuilo, nije za careve da piju vino, ni za knezove da piju silovito pi}e,

31:5 Da ne bi piju}i zaboravio uredbe, i izmenio pravicu kome nevoljniku.

31:6 Podajte silovito pi}e onome koji ho}e da propadne, i vino onima koji su tu`og srca;

31:7 Neka se napije i zaboravi svoje siroma{tvo, i da se vi{e ne se}a svoje muke.

31:8 Otvaraj usta svoja za nemoga, za stvar svih namenjenih smrti.

31:9 Otvaraj usta svoja, sudi pravo, daj pravicu nevoljnome i ubogome.

31:10 Ko }e na}i vrsnu `enu? Jer vredi vi{e nego biser.

31:11 Oslanja se na nju srce mu`a njenog, i dobitka ne}e nedostajati.

31:12 ^ini mu dobro, a ne zlo, svega veka svog.

31:13 Tra`i vune i lana, i radi po volji rukama svojim.

31:14 Ona je kao la|a trgova~ka, iz daleka donosi hranu svoju.

31:15 Ustaje dok je jo{ no}, daje hranu ~eljadi svojoj i posao devojkama svojim.

31:16 Misli o njivi, i uzme je, od rada ruku svojih sadi vinograd.

31:17 Opasuje snagom bedra svoja i krepice svoje.

31:18 Vidi kako joj je dobra radnja, ne gasi joj se no}u `i`ak.

31:19 Rukama svojim ma{a se preslice, i prstima svojim dr`i vreteno.

31:20 Ruku svoju otvara siromahu, i pru`a ruke ubogome.

31:21 Ne boji se snega za svoju ~eljad, jer sva ~eljad njena ima po dvoje haljine.

31:22 Pokriva~e sama sebi gradi, tako platno i skerlet odelo joj je

31:23 Zna se mu` njen na vratima kad sedi sa stare{inama zemaljskim.

31:24 Ko{ulje gradi i prodaje, i pojase daje trgovcu.

31:25 Odelo joj je krepost i lepota, i osmeva se na vreme koje ide.

31:26 Usta svoja otvara mudro i na jeziku joj je nauka blaga.

31:27 Pazi na vladanje ~eljadi svoje, i hleba u lenjosti ne jede.

31:28 Sinovi njeni podi`u se i blagosiljavaju je; mu` njen tako|e hvali je;

31:29 Mnoge su `ene bile vrsne, ali ti ih nadvi-
{uje{ sve.

31:30 Ljupkost je prevarna i lepota ta{ta; `ena
koja se boji Gospoda, ona zaslu`uje pohvalu.

31:31 Podajte joj od ploda ruku njenih, i neka je
hvale na vratima dela njena.